

PROFILAKTIKA INSPEKTORINING TAYANCH PUNKTIDA HAMKORLIKNI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH

G'aniyev Farrux Taxirjanovich

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi Huquqbuzarliklar
profilaktikasi faoliyati kafedrasida katta o'qituvchisi Toshkent,
100197, O'zbekiston, e-mail: fargan77@bk.ru

orcid.org/0009-0005-2423-050X

G'aniyeva Gulandon Ibragimovna

Namangan davlat universitetining Psixologiya (faoliyat turlari
bo'yicha) yo'nalishi 2-kurs magistranti

Otamurodov Akbar Abdulla o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi Huquqbuzarliklar
profilaktikasi faoliyati ixtisosligi bo'yicha tahsil olayotgan 3-o'quv
kursi 312-guruh kursanti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14250231>

ARTICLE INFO

Received: 19 th November 2024

Accepted: 20th November 2024

Published: 29th November 2024

KEYWORDS

Ichki ishlar organlari,
tayanch punktlari, huquqiy
ta'minlash, jinoyatchilik,
profilaktika inspektorlari,
boshqaruv, samaradorlik,
huquqni muhofaza qilish,
normativ-huquqiy hujjatlar.

ABSTRACT

Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasi ichki ishlar organlari tayanch punktlarining huquqiy ta'minlanishi, ularning faoliyatini tashkil etish va boshqarish masalalari ko'rib chiqilgan. Tayanch punktlari, jinoyatchilikka qarshi kurashish, fuqarolar xavfsizligini ta'minlash va huquqbuzarliklar profilaktikasini amalga oshirishdagi muhim vazifalarni bajaruvchi tizim sifatida, zamonaviy talablar asosida takomillashtirilishi kerak. Ushbu maqolada ichki ishlar organlari tayanch punktlarining samarali faoliyat yuritishini ta'minlash uchun huquqiy, metodik, moddiy-texnik, kadrlar bilan ta'minlash va axborot bilan ta'minlashning ahamiyati tahlil qilingan. Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlari va qarorlari asosida tayanch punktlarining samaradorligini oshirish bo'yicha amalga oshirilgan ishlar va ularga berilgan vazifalar yoritilgan.

Mustaqil rivojlanish yillarida tarixan qisqa bir davrda O'zbekiston yangi va ulkan marralarni qo'lga kiritdi, buning natijasida mamlakatimiz jahon hamjamiyatida o'z o'rnini topdi va nufuzini oshirdi. Ushbu erishilgan yutuqlar bilan chegaralanib qolmasdan, yangi yutuqlar sari intilish, mamlakatni yanada rivojlantirish, uning mustaqilligini mustahkamlash va fuqarolarimizning tinch va farovon hayotini ta'minlash eng muhim vazifalardan hisoblanadi. Shu bilan birga, ichki ishlar organlari tizimi jamiyatning xavfsizligini ta'minlash, qonun ustuvorligini saqlash, huquqbuzarliklarni oldini olishda muhim rol o'ynaydi.

Ichki ishlar organlari tayanch punktlarining huquqiy ta'minlanishi davlatning jamoat xavfsizligini ta'minlashga bo'lgan yondashuvining asosi sifatida ahamiyat kasb etadi. Tayanch punktlari, asosan, huquqbuzarliklar profilaktikasini amalga oshirish, jinoyatchilikka qarshi kurashish va jamoat tartibini saqlashda samarali faoliyat yuritishi lozim. Tayanch punktlarining samarali ishlashi uchun esa huquqiy, metodik, moddiy-texnik, kadrlar bilan ta'minlash va axborot bilan ta'minlash bo'yicha aniq ko'rsatmalar va chora-tadbirlar zarur.

1. Tayanch Punktlarining Huquqiy Ta'minlanishi-Ichki ishlar organlari tayanch punktlarining faoliyatini huquqiy ta'minlash, avvalo, normativ-huquqiy hujjatlar bilan bog'liq.

Bu hujjatlar tayanch punktlarining vazifalari, ularning ishlash tartibi, huquq va majburiyatlari, shuningdek, huquqni muhofaza qilish faoliyatini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan barcha shart-sharoitlarni belgilaydi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlari va qarorlari, masalan, PF-5005-son (10.04.2017 y.) farmoni va PQ-2833-son (14.03.2017 y.) qarori, ichki ishlar organlarining samaradorligini oshirish, fuqarolar xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashish tizimini takomillashtirishga qaratilgan muhim hujjatlar sifatida alohida ahamiyatga ega.

2. Tayanch Punktlari Faoliyatini Tashkil Etish-tayanch punktlarining faoliyatini samarali tashkil etish uchun ularning infratuzilmasi, moddiy-texnik ta'minoti va mutaxassis kadrlar bilan ta'minlanishi zarur. Tayanch punktlari uchun zarur bo'lgan bino, transport vositalari, aloqa va texnik vositalar zamonaviy talablar darajasida bo'lishi kerak. Shuningdek, tayanch punktlarining xizmat faoliyatini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ma'muriy hudud va sub'ektlar bilan ta'minlash ham muhimdir.

3. Profilaktika Inspektorlari Va Ularning Faoliyati-Profilaktika inspektorlari ichki ishlar organlarining tayanch punktlarida jamoat xavfsizligini ta'minlash, huquqbuzarliklarning oldini olish, jinoyatchilikni kamaytirish va fuqarolarni huquqiy targ'ibot qilishda muhim rol o'ynaydi. Profilaktika inspektorining xizmat hududi aholi soni, hududdagi kriminogen vaziyat va boshqa xususiyatlarga qarab belgilanishi kerak. Ularning faoliyatini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan metodik materiallar, axborot va ta'lim materiallari bilan ta'minlash, shuningdek, doimiy ravishda malaka oshirish va qayta tayyorlash jarayonlari o'tkazilishi zarur.

4. Moddiy-Texnik Ta'minlash Va Infratuzilma-Tayanch punktlarining samarali ishlashi uchun zarur bo'lgan moddiy-texnik bazaning yuksak darajada bo'lishi kerak. Bu punktlarning zamonaviy bino, aloqa vositalari, transport va texnik jihozlar bilan ta'minlanishini anglatadi. Tayanch punktlari uchun zarur bo'lgan qurilish ishlari va ta'mirlash ishlari mahalliy hokimliklar bilan hamkorlikda amalga oshirilishi lozim.

5. Kadrlar Bilan Ta'minlash-Tayanch punktlarining samarali ishlashi uchun malakali kadrlar muhim ahamiyatga ega. Bu kadrlar, avvalo, ichki ishlar organlari tizimi va uning funksiyalarini to'liq tushunib yetgan, mutaxassislik bo'yicha yuqori malakaga ega bo'lishi kerak. Shuningdek, kadrlar tayyorlash va ularni qayta tayyorlash tizimi ham doimiy ravishda takomillashtirilishi lozim.

6. Axborot Bilan Ta'minlash-Ichki ishlar organlari tayanch punktlarining samarali faoliyatini ta'minlash uchun axborot bilan ta'minlashning muhim ahamiyati bor. Axborot yig'ish, tahlil qilish va uning asosida boshqaruv qarorlarini qabul qilish tizimi samarali ishlashi kerak. Har qanday boshqaruv jarayoni uchun to'liq va ishonchli axborot tizimi zarur. Tayanch punktlarining faoliyatini axborot bilan ta'minlash, bu jarayonlarni tezkor va aniq amalga oshirishga yordam beradi.

7. Hamkorlikni Ta'minlash-Ichki ishlar organlari tayanch punktlarining samarali faoliyatini ta'minlashda jamoatchilik va boshqa davlat organlari bilan hamkorlikning ahamiyati katta. Profilaktika inspektorlari ichki ishlar organlari boshqa sohaviy xizmatlari, davlat organlari, muassasalar va jamoat tuzilmalari bilan birgalikda ishlashlari zarur. Ularning faoliyatini samarali muvofiqlashtirish va tizimlashtirish uchun tegishli boshqaruv qarorlari qabul qilinishi lozim.

Xulosa

Ichki ishlar organlari tayanch punktlari huquqiy ta'minlanishi va samarali faoliyat yuritishi jamiyatda xavfsizlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu tizimning samarali ishlashi uchun normativ-huquqiy hujjatlar, metodik materiallar, moddiy-texnik ta'minot va malakali kadrlar bilan ta'minlash kerak. Tayanch punktlarining faoliyati jamoatchilik bilan hamkorlikda, axborot ta'minoti asosida va to'g'ri boshqaruv qarorlari bilan mustahkamlanishi zarur. Shu bilan birga, mamlakatda amalga oshirilayotgan ijtimoiy-siyosiy islohotlar va ichki

ishlar organlari tizimining takomillashtirilishi bu jarayonni yanada samarali qilishga xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. "Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida"gi qonun, 2014-yil 14-mart.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Huquqbuzarliklar profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2017-yil 14-martdagi PQ-2833-sonli qarori.
3. O'zbekiston Respublikasining Konstitusiyasi.
4. O'zbekiston Respublikasi IIO lari to'g'risidagi qonuni.T.2016 yil 16 sentabr.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 10 apreldagi 5005 sonli farmoni.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 12 aprel'dagi IIO lari faoliyatini yanada takomillashtirishga doir tashkiliy chora tadbirlari to'g'risidagi 2883 sonli qarori.
7. Tashkent State University of Law (2020). "The role of police stations in ensuring public safety and order." – Tashkent, Uzbekistan.
8. Mirzaeva, F. (2021). "Modern challenges in law enforcement agencies." - Journal of Public Safety Studies, 5(3), 102-115.
9. G'aniev F. T. TURKIYA RESPUBLIKASI: TABIYATI, MADANIYATI VA AN'ANALARI //Results of National Scientific Research International Journal. – 2024. – T. 3. – №. 3. – C. 101-116.
10. G'aniev F. T. O 'ZBEKISTONDA INSON HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MILLIY PREVENTIV MEKANIZMI //Results of National Scientific Research International Journal. – 2024. – T. 3. – №. 3. – C. 84-90.
11. Ganiyev F., Ganiyeva G. O 'G 'IRLIK HAQIDA TUSHUNCHA, O 'G 'IRLIKNING PSIXOLOGIK GENEZISI VA MEKANIZMLARI //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 43-47.
12. Ganiyev F., O'zoqboyev S. VOYAGA YETMAGANLAR TOMONIDAN SODIR QILINADIGAN JINOYAT ISHLARINI YURITISH //Евразийский журнал технологий и инноваций. – 2023. – Т. 1. – №. 12 Part 2. – С. 131-134.
13. Ganiyev F., O'zoqboyev S. VOYAGA YETMAGANLAR TOMONIDAN SODIR QILINADIGAN JINOYAT ISHLARINI YURITISH //Евразийский журнал технологий и инноваций. – 2023. – Т. 1. – №. 12 Part 2. – С. 131-134.
14. Ганиев Ф. Ўғирлик жиноятларининг профилактикаси тушунчаси ва турларига оид айрим мулоҳазалар //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 37-42.
15. Ганиев Ф. Т. ЎҒРИЛИК ЖИНОЯТИНИНГ ЖИНОЯТ-ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТЛАРИ ВА ОЛДИНИ ОЛИШГА ДОИР ФИКР-МУЛОҲАЗАЛАР //Results of National Scientific Research International Journal. – 2023. – Т. 2. – №. 12. – С. 301-313.
16. Ганиев Ф. ПРОФИЛАКТИКА ИНСПЕКТОРЛАРИ ТОМОНИДАН ЎҒРИЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2022. – Т. 2. – №. 12. – С. 159-162.
17. Ганиев Ф. "ОБОД ВА ХАВФСИЗ МАҲАЛЛА" ТАМОЙИЛИГА АСОСЛАНГАН ТИЗИМНИ ЖОРИЙ ЭТИШДА ФУҚОРОЛАР ЙИҒИНЛАРИНИ ФАОЛИЯТИНИ ТИЗИМЛИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 3. – С. 96-98.
18. Ганиев Ф. АХБОРОТ ХАВФСИЗЛИГИ ҲАМДА МУҲОФАЗАСИ ТАЪМИНЛАНГАНИГА ҚАРАМАСДАН СОДИР ЭТИЛАДИГАН ЖИНОЯТЛАР //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 1. – С. 129-138.
- 19.